

Industria, Administrația și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Licitările nefranțozilor nu se pri-
nesc. Manuscrisurile nu se re-
trimit!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primește în Viena
Waldl, Moser, Haasenstein & Vogler
(De Haas), Heinrich Schalk, Alois
Kersch, N. Dukes, A. Oppelt, J. Don-
berger, Anton Masoi, Eckstein Bernst;
în Frankfurt: G. L. Daube; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmentă pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicații mai dese
după tarife și învoială.
Reclama pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL III

„Gazeta”iese în săptămână și
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
La administrația, piața mare
Nr. 22, etajului I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplu 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile gantă a se plăti
înainte.

Nr. 30.

Brașov, Mercuri 8 (20) Februarie

1889.

Brașov, 7 Februarie v.

Ulciorul merge la fântână
numai până odată. Așa s'a în-
tâmpat și cu dibăcia multă lă-
udată a lui Tisza Kalman. Pană
acuma ea i-a ajutat să iasă din
tote încercăturile, deși nu tot-
deuna cu fața curată. Acum însă
a pățit'o, căci cu cei doi para-
grafi ominoși ai legii militare s'a
încercat rău de tot.

Mai întâiu Tisza a făcut cesi-
une de cabinet din primirea ne-
modificată a legii militare și la
desbaterea generală a și isbită
cu mare majoritate a face să se
primescă. Dér opozițiunea ma-
ghiară, sprijinită de astădată, mai
pe față mai pe ascuns, de aris-
tocratia ungară, a isbită a
produce o mare agitațiune între
Unguri în contra legii militare și
a guvernului, așa că Tisza le-a lu-
at frica opoziționalilor și s'a
hotărît să cedeze cel puțin în
ceea ce privește § 14.

De-o făcea Tisza acesta mai
din vreme pôte ar fi mai putut
pune stavilă mișcării, dér așa re-
tragerea lui în privința §-ului 14.
a încurajat și mai mult opozi-
țiunea.

Opoziționalii unguri o spun
pe față, că demonstrațiunile le-au
adus până acum numai folos.
In afacerea Iansky le-a adus au-
tografu lui monarhului, ér acuma
le-a adus modificarea §-ului 14.
Dacă vor demonstra mai departe
de ce să nu dobândescă și modifi-
carea §-lui multă urgisit 25?

Tisza a mai comis marea gre-
șală de a apela la sprijinul mo-
narhului, care a declarat cătră
deputațiunea dietei, că are încre-
dere în guvernul Tisza.

Imprejurarea acesta au știut-o
exploata cei din stanga cu prisos
în contra lui Tisza Kalman, acu-
sându-l că e laș și vrea să se
ascundă sub mantaua regelui.

Guvernamentalii imputau din
parte-le demonștrătorilor, că sunt
neleali, căci lovesc nu numai în
guvern ci și în intențiunile co-
ronei.

Spre a răspunde la împilările
și suspiționările pressei tizaiste,
deputații opoziționali au aranjat
așa numita „procesiune de pro-
testare”, desfășurată Duminecă
după amedzi pe stradele Pestei.
Deputații opozițiunii, cari au
condusă această manifestare, au
dat demonștrătorilor lozincă: Fe-
riți-vă de ori-ce escesu, strigați
cât puteți: „jos cu Tisa și cu
§-ul 25!” „dér strigați de altă parte
și: „trăiască Regele! ca să vadă
lumea că suntem leali și nu ne
opunem decât legii militare și
guvernului.

Așa s'a și întâmpat. Con-
ductul demonștrătorilor a plecat
din piața Calvină, în număr de
vre-o 10-15000, strigându: „Abzug
Tisza,” „trăiască regele!” În fru-
nte mergeau vre-o 40 deputați ai
stânzei cu „democraticul” conte
Gabriel Karolyi în mijloc. Ti-
nerii universitari purtau steguri
tricolore cu inscripții ca: „trăiască
regele!” „Abzug Tisza!” „Jos cu
§ 25!” „nu ne trebuie 25, lui Ti-
sza îi trebuie 25.”

N'a putut lipsi dintre aceste
nici inscripția: „Eljen Kossuth
Lajos”, și de multeori se uneau
strigătele „trăiască regele” cu stri-
gătele „Eljen Kossuth!” se înțe-
lege numai spre a dovedi lealita-
tea demonștrătorilor.

După ce s'a preumblat con-
ductul demonștrătorilor prin mai
multe strade, mulțimea s'a împră-
țiat fără a se fi întâmpat nici
o disordine.

Foile opoziționale triumfă ac-
cum, că Budapesta a demonstrat
în contra lui Tisza. Organul
contelui Apponyi, al capului miș-
cării, dice între altele: „Poporul

Budapestei avertisază pe Tisza
ultima oră, ca să mergă și să nu
aștepte până ce i se va da dru-
mul ca unui servitor, care a a-
busat pre mult de pațiunea
domnului său. Voim să sperăm
că Tisza Kalman va înțelege aver-
tisarea și se va pleca dinaintea vo-
inței poporului; el a dovedit la
§ 14 că scie să asculte și va as-
cultă și acuma pentru că trebuie
să asculte!”

Caracteristică este, că „voinea
poporului”, care se pretindea că
residează în palatul dietei, a ajuns
acuma pe stradele Pestei.

Cât pentru Tisza Kalman se
pare că el încă n'are poftă a se
pleca acestei „voinea a poporului”,
căci în ședința de eri a dietei, a
decretat că mișcarea din țară în
contra legii militare pentru el
„n'are nici o importanță”.

Pôte că Tisza scie mai multe
și nu se teme că i se va da dru-
mul așa de ușor. Dacă va ră-
mâne însă și va face să se voteze
§-ul 25, ce vor mai începe de-
monștrării?

Viitorul răboiu.

Intr'o adunare unionistă din
dilele trecute ministrul de ră-
boiu al Engliterei, vorbindu des-
pre necesitatea ca și Englesii să-și
întorcă privirea mai mult spre
armată și s'o îmbunătătescă, a
dîsu:

„Trebuie să fim orbă acela, care nu
vede, că în prezent o atmosferă grea,
norî încărcată de tot, plutesc asupra
Europei, și care — după cum putem
să judecăm cu mîntea noastră de om
— trebuie să cadă ca un potop asu-
pra Europei. Acesta mai curîndu său
mai târziu, ba, după probabilitățile ce
le vedem, putem să afirmăm, că se
va întâmpla forțe în curînd, se va pro-
duce dec un răboiu, care va fi
mai sălbatic și mai teribil din toate

oate înregistră istoria. Căci nu cred,
că aceia cari au studiat puțin organi-
sarea armatelor europene, să nu se fi
convins de un lucru: că răboiul din
viitor, izbucnescă el ori și în care
parte a Europei, va fi dintre cele mai
sângerose.

„Daily Telegraph”, inserîndu
aceste vorbe ale ministrului en-
glesu, dice că vorbele acestuia
sunt cu mult mai grave, decât
ar fi îndrăsnit să scrie el, dia-
rului, și că nu se pôte presupune,
că ministrul le-ar fi pronunțat,
dăcă nu ar fi avut cauze și mo-
tive pe cari s'a basat când le-a
spus.

SCRILE DILEI.

In amintirea episcopului Ioan Popasu.
Din nou falfăie stegul negru la școlile
centrale române, la bisericile române din
Brașov și la casina română. Sunt
semnele de doliu pentru meritatul și
mult iubitul prelat, răposat în Ca-
ransebeș. Ađi dimineță (Marți 7 Faur
v.) s'a ținut un serviciu bisericesc
solemn în biserica Sf. Nicolae, la care
a luat parte jumimea studioasă împreună
cu corpul profesoral. Serviciul dum-
nețesc a fost oficiat de părintele
protopop I. Petrică și de parochul B.
Baiulescu. Cântările au fost executate
de corul condus de profes. N. Popo-
vic. După terminarea Liturgiei, păr.
protopop ceti molitva de deslegare,
eră corul intonă: „In veci pomenirea
lui.” Bradul Popasului plantat cu o-
casiunea jubileului de 50 de ani ai pro-
pției răposatului încă este în doliu. — Ca
representanți la înmormântarea ilustrului
răposat s'au trimis d-nii: V. Voina, I.
Lenger și G. Navrea.

*
Reuniunea femeilor române din Bra-
șov. Din incidentul trist al înce-
tării din viață a Alteței Sale, Archidu-
celui și prințului de coronă Rudolfu,
Comitetul Reuniunii femeilor române
din locu a căreia patronă este Maiestatea

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Printre Scoțieni.

după Max O' Reil.
(Urmare și fine.)

Donald este om pozitiv și forțe
practică. Este omul, care ia viața în
serios și pe care nimic nu-l pôte
abate din drumul, ce conduce la țintă.
Este omul, care cuprinde toate locurile
bune în lumea veche și nouă; care pă-
zesce poruncile Dumneșesc și totu ce
e bun de păzită; care se jură pe Bibliă
și injură ca un cărușășă întinat, care
servește lui Dumneșeu în toate Dumine-
cile și Mamonului în toate zilele din sêp-
tămână; care ține bine ceea ce ține, cu
deosebire cuvîntului datu.

El nu e om cu calități strălucite,
ci om cu calități solide, pe care nu
l'apută apreția după adevărata lui
valore, decât după ce-l văzi fi cunos-
cutu câtva timp. El nu vè sare de
gât, nu vè îmbrățișează și nu vè jură
o amicitie eternă; dér decât puteți intra
în favoarea lui, puteți conta pe el. E
om care plătesc exat și cinstit, „dér
voesce să aibă ceva pentru banii săi”.
Dacă călătoriți cu un Scoțian din

Edimburg la Londra, veți pute observa,
că soțul de drum nu perde din vedere
nici un policar de teren percurs.
El privește paysagiul pe ferestră și
nu lasă să-și perdă locul nici cât preț
de un penay (10 centime = 5 cr.) din
prețul cu care l'a plătit. Observă-i, de
vrîi să-i detragă atențiunea, că drumul
e lung, obositor și puțin plăcut.
Lung, tare lung! Iti va răspunde, dér,
Domnule, acesta o cred și eu... două
livre șeptespredece schellings și șese
pence.

Mai trăesce încă un Scoțian, care
mai bine decât să plătescă taxa de tre-
cere, ce se cere la unul din podurile
de preste Tweed, își desbracă paltonul,
și-l răsucește pe umeri și trece riul cu
inotul. Acesta nu este un avar, din
contră, generositatea lui este bine cunos-
cută în prejurime. El e un econom
original, care nu vede pentru ce ar
plăti 10 centime ca să trecă riul, când
pôte să trecă de geaba.

Toți Scoțianii știu ceti, serie și so-
coti, dér cu deosebire socoti...
Un Scoțian, fiind acusat, că a
insultat pe un agent de poliția, fu-

sese condamnat de judecătoria din sat
la o amendă de trei franci său la 6
dile de închisore.

Fiind însă forțe puțin Scoțian, cari
se nu aibă trei franci în pungă, credeți
pôte, că tratele Donald a lăsat să fie esecut
numai decât, mulțamit că a scă-
pat numai cu atăta? Nu, nici-decum,
ș'apoi cineva nu s'a născut în Scoția
pentru a lăsa să fie închis așa de
repede.

Donald chipul câtva timp. Intre
aceste două hotăriri inima-i balanța.

„Voi merge în închisore”, strigă el,
isbitu dădată de o idee pe cât de
luminosă, pe atătu de practică.

In faptă, închisorea se afla în capi-
tala comitatului, unde avea de regulat
unele mici afaceri, și pentru a merge
acolo biletul de tren l'ar fi costat
3 franci și 25 centime.

Petrecu noptea în închisorea preven-
tivă și dimineța se vedea condus cătră
paiele umede ale temniței. Sosind acolo,
Donald scote 3 franci din pungă, cere
chitanță dela guvernor, care ne-avîndu
ce alege, îl pune imediat pe picior
liber. Scoțianul nostru, mândru ca un
rege, vedîndu că i-a reușit planul, și

i-a adus un profit curat de 25 cen-
time, plăcă cătră orașu pentru a-și re-
gula afacerile.

Intemplantă însă a voit să nu se
întelnească cu nici un agent de poliția
în oraș, ceea ce-l împedecă să caute
vre-o pricină, care ar fi putut să-l
readucă în sat pe spesele statului.

Rabelais n'a fost mai fin, când a
făcut stratagema pentru a fi transpor-
tat la Paris.

*
Acum o anecdotă à la Ramsay
pentru a ilustra — cum dice Englesii —
fineța lui Donald.

Donald are geniul de afaceri; ur-
mătorul dialogu ne va proba:

Unul dintre proverbele sale favo-
risite este o: „acela, care nu scie dice
nu, va deveni în curînd cerșitor.”

Un laird din Lanarkshire vede într'o
đi, că se apropie de el unul din ve-
cinii săi.

Laird, dice acesta, am lipsă de 20
de livre sterlinge; fi atătu de bun și
acceptează această poliță, în trei luni o
voiu plăti.

—Nu, imposibil Donald.

Sa Impărătesa și Regina Elisabeta, în ședința sa de ieri a decis, a nu mai da în anul acesta balul deja anunțat.

**

Academia română a ținut Vineri ședința publică. S'a primit un memoriu al d-lui Bogdanu asupra a 5 documente din Biblioteca din Viena. D-lu V. A. Ureche a citit un memoriu interesant referitor la alianța lui Vasile Lupu cu familia Cantacuzinștilor. Onor. academicianu a adus date și informațiuni nouă relative la domnița Roxandra. Aceste informațiuni au fost ascultate cu aplause. D-lu Ureche a mai citit și o istorie inedită de documente stabilind definitiv înruderirea lui Stefanu cel Mare cu Alexandru cel Bunu. Academia a decis a publica aceste documente, scrie „Telegr. român.“

**

Demonstrații din Clușiu. Rectorul universității din Clușiu, cum spune „Ellenzék“, a adresat tinerimii universitare un apel, prin care o provoacă, ca făcându demonstrații să păstreze demnitatea universității prin respectarea regulamentului disciplinar. Pe studenții, cari la adunarea de luni, săptămăna trecută, au ținut vorbiri, i-a chemat la sine și i-a admoniat, d'a chibzui mai bine urmările pașilor lor.

**

Brașovenii în Basarabia. Dintre articolele cunoscute ca mărfuri de Brașov se împorță și ađi unele în Basarabia prin România. Mai ales se împorță în Chișineu dintre mărfurile de lemn: juguri de boi, plosci, cane (vase) de lemn, lopeți, troci și site, care se vëndu apoi de micii comercianți jidovi de acolo la Iași. Decă legătura cu Chișineul ar fi directă, s'ar vinde și mai multe articole de acestea, d'er atunci ai risca cu micii comercianți jidovi. Celu mai bun lucru ar fi, decă producenții ar înființa acolo unu depositu, de unde să cumpere micii comercianți, ori să ia asupra și aceste articole o casă de afaceri de altă ramură, pôte că de ferărie. Tote celelalte articole din flanelu, postavu, pânză nu se împorță în Basarabia, deorece sunt mai ieftine cele fabricate în Rusia.

**

Invetătoru hođu. Consistoriulu arhidieceasanu din Sibiu aduce la cunoștința publică unu emisu alu ministrului ungurescu de instrucțiune de cuprinsulu, că invetătorulu Andras Kopcsa din Do mașina (comit. Ung. în Ungaria de sus), condamnatu de judecătoria pentru furtu, este opritu dela cariera invetătorească.

**

Brigandii în Ardeal! Intr'unu institutu de invetămentu din Berlinu, care e

visitatu cu deosebire de fi de părinți mai avuți, invetătorulu făcu, cum spune „Freisinnige Ztg.“, o rară descoperire. În posesiunea unu elevu din clasa a doua (secundanu) S. găsi nisce acte, care deșteptă bănuială în el: unu contu despre arme plătite și predate deja, anume 9 revolvere, 9 cuțițe, 9 puscii și 9 pumnale; o altă chitanță despre cumpărarea a 9 traiste de vëndătore, cingătore (șerpăre), pălării, veste ș. a. Invetătorulu luă de scurtă pe S. care mărturisii, că elu și cu alți 8 colegi hotăriseră să organizeze în munții Ardealului o cetă de brigandii. Deja în cele mai apropiate zile avu să plece în ascunsu. Tote armele și obiectele necesare și-le procuraseră deja tinerii „brigandii“, în preț de peste 900 mărci, și S., conducătorulu bandei, mai avu la elu 2917 mărci, bani furati de „membrii“ bandei dela părinții și rudeniile lor. Părinților li s'a comunicat acesta. Intr'unu dulapu în păretele casei din grădină s'au găsit la familia S. tote provisiunile. Furnisorii au declarat toți că sunt gata a primi înderetu obiectele. Cei 9 aventurieri au fost aspru pedepsiți, er doi dintre ei, conducătorii, voru fi eliminați din școlă.

Din dieta ungurescă.

În ședința dela 14 Februarie n. a camerei din Pesta, deputatul Ugron împuță guvernului, că mereu amintesce coróna, virându o în partidulu lui, în locu de a o ține peste partide. Răspunsulu ce l'a dat Monarchulu la vorbirea președintelui camerei Pechy, când a primitu în audiență deputațiunen camerei, e o apucătură de cortesu a guvernului. (Intreruperi tumultuare și strigăte: la ordine!)

Președintele admoniază pe Ugron, că coróna trebuie să rămăna afară din jocu.

Ugron dice, că ministrulu-președinte a abusat de acestu timp de doliu pentru scopurile sale. (Contrațiceri fortunoșe.) Nu merge ca coróna să ia poziția hotărută pentru unu guvern de partid. Asta'i presiune, și nu e în interesulu țerii să se întrepună vađa coróni pentru unu guvern, care e desprețuitu de intręga națiune. (Mare furtună în totă camera.)

Președintele: Chemă pe vorbitorulu la ordine pentru acestă espresiuene necuviincioșă.

Ministru președinte Tisza protestă contra aserțiunilor lui Ugron. Discursurile de tron și alte asemenea manifestațiuni ale coróni se facu pe temeiulu propunerii consiliului de ministri, pe când acestu răspunsu alu coróni la

espresiunea condolenței camerei n'a urmatu pe temeiulu propunerii ministrului. Ar fi unu gravamentu, decă coróna ar păși contra majorității reprezentanței legale și ar asigura minoritatea de încrederea ei. Coróna nu cedăza presiune. Constituțiua o păgubesce minoritatea ori demonstrații, cari vrău s'ajungă la putere cu violența. (Aplause'n drepta, mișcare'n stânga, vorbele lui Tisza nu se mai aud.)

Helvy dice, că guvernulu e responsabilu de totu ce face coróna în publicu. Trebuesc desaprobatu cuvintele puse în gura coróni tocmai acum, când luptele de partidă au ajunsu așa de violente, pentru că prin ele se dă de partea unei partide. Guvernulu e dator să se dea demisiunea. (Larmă'n drepta, aplause'n opozițiune. Președintele camerei cere să trecă la ordinea zilei.)

Geza Polonyi dice, că demonstrațiunile nu sunt îndreptate contra urgisitulu ministru-președinte. (Eljenuri în drepta pentru ministrulu Tisza). Nu-i destulu să aibă guvernulu încrederea coróni, ci și p'a națiunei. Coróna e adusă'n contrastu cu națiunea. Unu ministru, care caută să facă nepopularu coróna, nu mai merită respectulu națiunei. (Mare larmă'n drepta, strigăte la ordine! Președintele camerei dice că deputații se nu mai impună națiunei cu o astfelu de vehementă păreri lor proprii, cere trecere la ordinea zilei.)

Ministrulu Tisza: Am onore (strigăte'n stânga: E demisiunea?) a depune unu proiectu de lege pentru prelungirea indemnității și pe cvartalulu alu doilea din 1889.

Ferd. Szederkenyi dice, că la 30 Ianuarie s'au amănatu desbaterile camerei din cauza stării de asediu. (Contrațiceri șgomotoșe în drepta.) Acestă stare de asediu există și ađi în altă direcțiune, deși camera nu mai e înconjurată de cordonu militar și de baionete. (Mare larmă în drepta, strigăte: audiți! în stânga). Poliția a pătrunsu într'o casă privată și a arestatu pe unu locuitoru, pe Takacs. (La ordine! în drepta, larmă mare în stânga, președintele sună.) Poliția a declarat, că va mai aresta și pe alții. (Strigări în stânga: Asta-i libertate și liberalismu?! Asta-i stare în afară din lege. (Contrațiceri în drepta, larmă'n stânga). Se mai pôte deci continua desbaterea asupra legii militare în o astfelu de stare? Strigăte furtunoșe în drepta: da! Strigăte furtunoșe'n stânga: nu!) Să se pedepsescă șeful poliției, să se desființeze starea de asediu, să tragem guvernulu la răspundere. Până atunci să se amăne desbaterea legii. (Aprobări în stânga extremă, larmă mare'n drepta).

Propunerea lui Szederkenyi a fost respinsă.

*

Lăsăm să urmeze interpelările ce s'au făcutu în ședința dela 16 Februarie a camerei:

Mai înteu interpelăz Adamu Horvath (stânga extremă), decă ministrulu de interne are cunoștința de brutalitățile poliției și că ce crede, că trebuie să întreprindă pentru pedepsirea lor?

Alu doilea interpelantu este br. Ivor Kaas (oposițiune moderată). Elu vorbesce multu de „Ungaria cea liberă“, d'er adauge, că cu tote acestea poliștiu au lovit cu bâtele în manifestații. Decă ar curge sânge, a lor este răspunderea (protestări în drepta). Kaas ia în apărare pe studenți și dice, că nu i-ar plăce decă aceștia ar forma societăți secrete, seu decă ar face o mișcare nihilistică. Studenții să fiă liberi a-și exprima păreri lor în modu așa de strălucitu (?)

Elu admiră lealitatea poporului cum s'a manifestat în timpul din urmă (?) d'er desprețesce aceea lealitate, care primesce dela domnitoru unu sprijinu, d'er aici în dietă declină dela sine răspunderea pentru aserțiunile coróni (Alusiune la Tisza, care se primesce cu aplause din stânga). Intrăbă în fine pe ministrulu, decă va lua măsuru, ca poliția să nu mai amenințe viața, onorea și libertatea cetățenilor? (Aplause repețite în stânga).

Când a vorbitu de studenți, dicendu că n'au comis nicu o faptă nelegală, br. Kaas a fostu intreruptu de deputatul E. Jonas, care dice: s'au întâmplat și furturi! — Aceste cuvinte au produsu unu tumultu nespusu de mare pe băncile stângei, er studenții de pe galerii strigau: Scandalu! Neghiobulu! Președintele admoniază la liniște. În cele din urmă deputatul Jonas se escusă, că n'a voit cu cuvintele lui să facă alusiune la studenți.

Se ridică apoi famosulu Peter Busbach, (cunoscutu din afacerea Steinacker) și face o a treia interelațiă, d'er în favorulu poliției și a guvernului. Elu dice, că populațiunea are lipsă de scutu în contra demonstrațiilor, în contra plebei, care sparge lămpile și ferestrele. (Strigări în stânga: D'er pentru ce așiați populațiunea?) D'er cine a așiaț'o? (Strigări în stânga: Legea militară!) Unde, dice vorbitorulu, este marginea la care demonstrațiunile încetă de a fi politice? (O voce din stânga: Atunci când va demisiona Tisza!) Busbach vorbesce de demagogia, de aceia, cari subminăz autoritatea, dice între continue intreruperi și reprobari ale stângei, că junimea se-și vedă de trebile ei și se lase aplanarea afacerilor publice acelora, cari sunt chemați pentru acesta. Ași d'isă, continuă Busbach, că poliția este o cetă de Tătari, de hoți și ucigași. (Voc în stânga: Așa și este!) Cetățenii orașului ceru, ca să se sfărșescă demonstrațiunile și ca ministrulu de interne să restabilescă odată ordinea publică. (Mare tumultu și șgomot în stânga.) Cetățenii orașului pretindă, ca prăvăliașii să nu fiă siliți a-și închide prăvăliile lor atunci, când le place demonstrațiilor (Aplause în drepta. Aplaudări ironice în stânga și strigări: da capo! da capo!) Busbach intrăbă în fine pe ministrulu de interne, decă are de gând a procede la casu de lipsă cu mijloce ca cele de până acuma, făcendu unu sfărșitu acestor turburări a capitalei (Șgomotu și tumultu în stânga!)

Cornelu Abranyi protestăza contra tonului așiațorulu alu vorbirei lui Busbach.

A patra interelare este a lui Geza Polonyi (stânga extremă). Elu dice că demonstrațiunile de pe strade au provocat în afacerea Iansky autografulu monarcului, er acuma modificarea ș-lui 14. Polonyi sperăz, că le va succede demonstrațiilor de a rupe capulu și ș-lui 25. Nu demagogia, ci ipocrisia ministrului-președinte e cauza demonstrațiilor. Decă credeți că se potu

— Pentru-ce, laird?*) Ai făcutu de multe-ori asemenea servicii amicilor.

— M-e imposibilu, Donald, îți repetă.

— Va să d'ică imi refuză?

— Ascultă, Donald, d'ise laird-ulu, urmăză bine raționamentulu meu. Indată ce voiu accepta cambia, tu vei merge să iai cele 20 de livre.

— Da.

— Când va sosi scadența poliții, te cunoscu eu, nu vei fi cu banii gata și ne vomu certa..... Ei bine, Donald, e totu una, mai bine să ne certăm acum numai decătă, până când cele 20 de livre sunt la mine în pungă.

Chiar Scoțieniloru le place să spună anecdota următore:

Donald: Ai auditu, Duncan, că Sawney Mac Nab a fostu condamnatu la 6 luni închisore pentru-că a furat o vacă?

Duncan: Ce mai gască proustă e Mac Nab! Ca și cum n'ar fi pututu cumpăra vaca..... și să n'o mai plătescă!

Acēsta ne esplică pentru ce închisorile sunt relativu góle în Scoția. Donald

*) Laird = proprietaru scoțianu

ajunge adeseori înaintea judecatorului, d'er forte rară la poliția corecțională.

În tote diminețele, Donald adresăz lui Dumneșeu următore rugăciune: „Dómne! dă ca ađi să nu punu pe niminea la întunecă și niminea să nu mă pună pe mine. Decă nu poți, o Dómne! s'em acordeți decătă unulu din aceste două favoruri, făcă-se ca nimeni să nu mă închidă.“

*

Acela, căruia i-ar succede să înșele pe Donald, ar fi tare șiretu.

Nu există țără, unde să se țină angajamentele luate mai fidelu, decătă în Scoția. Când ai în portofelul subscrierea unu Scoțianu, poți dormi pe amndouă urechile; d'er decă subscri unu contractu cu elu, poți fi convinsu, că Donald este pre pușinu amenințat, că va avu să se căiască de transacțiunea aceea.

Se înșelă rar în șotelile sale; d'er decă din întemplanare face o greșela, nu elu are să sufere din aceea.

Trebue însă să adaugem, că onestitatea Scoțianulu este proverbială în Anglia. Forte desu se aude, că Englesiloru le place să facă comerci cu Scoțianii, deorece aceștia posedu tote calitățile dorite la clienți: dreptate și solvabilitate.

Onestitatea lui Donald e cu atât mai admirabilă, cu cât elu e convinsu, în adenculu inimei sale de scoțianu, că va merge în raiu, ori ce ar face. Și cu tote acestea scimă, că nime nu e mai periculosu, decătă unu creștinu, care scie, că într'o zi va fi ertat multu.

Acēstă onestitate își are însă și orecare cauze, decă vomu da credementu următorei anecdote din Scoția:

Unu tată, vedendu-se aprupe de mórte, chemă pe fiulu seu pentru a-i da ultimele povețe.

Donald, îi d'ise elu, ascultă bine ultimele cuvinte ale bătrănuulu tēu tată: Decă vrăi să reușesc în acestă lume, fii onest. Rămăi convinsu, că în afaceri cea mai bună politică de urmatu este, de a fi onestu. Crede-mă, Donald, eu le-am încercat pe amndouă.

Acestu bravu Scoțianu ar merita unu epitaflu în forma aceluia, pe care contele Beust spune că l'a cetit la unu mormentu în Highclere:

„Aici odihnesce Donald, care a fostu omu atât de onestu, pe câtă pôte să fie cineva pe acestă lume.“

A. V-u.

aștia cetățenii cu false cuvinte, poftiți și aranjați o contra-demonstrațiune (Aplause sgomotoase în stânga.) Poloni atacă poliția și pe ministrul Tisza, pe care-l face responsabil pentru toate. În fine întreabă pe ministrul de interne, dacă are de gând a lua măsură ca să nu se mai întâmple scandaluri ca cele de alaltăieri?

Szederkenyi din stânga extremă interpelază în fine în afacerea lui Takacs: dacă s'au luat măsură ca să fiă destituit capitanul poliției din cauză că a vătămat legea arestându pe acestu Takacs?

Ministrul de interne br. *Orczy* ia în apărarea procederea poliției față cu Takacs și dice, că capitanul va avé să se justifice. În privința celorlalte interpelări se declară mulțumit că toți interpelanții exprimă dorința ca tumulturilor de pe strade să se facă odată un sfârșit. El (ministrul) are datoria a veghea asupra susținerii ordinii și a liniștei publice și dacă nu va merge cu mijlocele de până acuma va trebui să-și ia refugiu în mijloce mai aspre (Aprobări în dreapta).

Coloman Thaly: Vreți să dați ordin să puse? Ce? *Mitrailleuse*? (Sgomot mare.)

Ministrul *Orczy* se roga a i se lua la cunoscință răspunsul, ceea ce se și întâmplă.

Darea în judecată a ministerului Brătianu.

La 2 Februarie s'a adus în desbaterea camerei deputaților în Bucuresci propunerea deputatului Blaremburg d'a se da în judecată fostul ministru Brătianu. Ședința a fost furtună. Miniștrii Carp și Maiorescu au vorbit contra propunerii. La votare, propunerea s'a respins cu 81 contra 80 voturi.

În 3 Februarie s'a depus pe biroul camerei o nouă propunere de dare în judecată a ministerului Brătianu. În noua propunere nu mai sunt aduse cesțiunea Dunării ca puncte de acuzațiune, cum erau cuprinse în propunerea deputatului Blaremburg, ci se cere darea în judecată pentru că:

1) s'a violat legea comptabilității comitându-se malversățiuni; 2) s'au turburat și terorizat prin măsură polițienești intrunirile publice garantate prin constituțiune; 3) în 15 Martie 1888 s'a violat sanctuarul reprezentanței naționale de puterea judecătorească din ordinul guvernului, arestându-se doi reprezentanți ai națiunii fără autorizarea prealabilă a camerei; 4) prin bande de rășfăcători plătiți din fonduri publice s'au săvârșit acte de violență și de brutalitate contra țărăștilor din opozițiune; 5) s'au întins curse și s'au urzit cu rea credință în contra cetățenilor acușățiuni calunioase, nascocind complicități și comploturi imaginare; 6) perpețându-se o dare fără a fi încuviințată de cameră, au căutat să-și sporască averea sub denumirea de recompensă civică, silind pe funcționari, întreprinzători și furnisori ai statului să se nscrie cu sume însemnate, ér cu ocazia răscumpărării drumurilor de feră s'au făcut cu complicitatea guvernului de unii din ómenii partidului afaceri personale însemnate.

„Epoca“, foia guvernamentală conservatoare, dá ca sigură primirea acestei propuneri de cătră cameră.

Theodorini la Roma.

„Românului“ i-se scrie cu data de Joi 7 Februarie, următoarele în privința ultimelor reprezentațiuni ale Theodorinei la Roma, în opera *Gli Ugonotti*:

Cu rolul Valentinei, Elena Theodorini a revoluționat Roma. Sâmbătă 2 Februarie, Luni 4 și Mercuri 6 Februarie, teatrul „Argentina“ saltă de strigăte de entuziasm și de aplauzele bubuitoare ale auditorilor. Theodorini rămâne în memoria admiratorilor săi—

întréga Romă — *la indimenticabile Valentina*.

S'apoi ce publică, ce sală, ce apreturitor ai talentului artei! Totu ce aristocrația romană are mai ilustru, completu corpul diplomaticu acreditat și pe lângă Quirinal, și pe lângă Vaticanu, s'apoi celelalte locuri îndesate cu cunosătorii artei, judecători fără apel.

Luni 4 Februarie era să fiă ultima. La sfârșitul reprezentațiunii, întregu publicul s'a sculat în picioare și a cerut încă o reprezentațiune, care s'a datu aseră.

Flori în corone, buchete, coșuri și lire, nu le mai numără.

Theodorini ieri s'era și-a sfârșit prima serie a reprezentațiunilor sale cu *Ughenotti*. La 15 Februarie reappare cu *Norma*. În așteptare se vor dá *Puritani*. Theodorini plecă la Napole, pentru a se mai odihni séu, după cum dicu alții, sé dea vr'o câte-va reprezentațiuni acolo la „San-Corlo“.

Nu sfârșesc liniile mele înainte de a'ți mai spune ceva și despre prânđul diplomaticu, datu de ministrul țerei noastre, d. Plagiano, în onóra d-lui p impresedinte alú Italiei d. Crispi și a soției sale Dómna Lina Crispi.

Artista română fusese invitată la acestu prânđ și apoi presintată tuturor membrilor corpului diplomaticu. Nicu vorbă, că nicu unul și'n deosebi secretarii — „les papillons pschutteux de la diplomatie“ — nu au lipsit a exprima d-sórei Theodorini admirațiunea lorú entusiastă pentru talentul de tragediană și de cântăreță.

Îți voi mai scrie după prima reprezentațiune a *Normei*, care după cum sciți și la Bucuresci, este una din operele iubite ale Craiovencei noastre și cu care Theodorini a escitat atăta fanatism la Madrid, la Barcelona și la Lisabona.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Somcuta mare, Februarie 1889.

Onorată Redacțiune! În „Gaz. Tr.“ nr. 6 a. c. d-lú învățatoru G. Moianu aduce înainte din nou importanta cesțiune a introducerii lucrului de mână séu a industriei de casă în școlele noastre populare.

Încă în anul 1887 au apărut în foia „Gazeta pop.“ n-rii 11 și 22—23 și în „Conv. Ped.“ nr. 3 două opinii referitoare la acestu obiectu, opuse una celeilalte, căci pe când d-lú colegu I. P. Reteganul combate cu cunoscuta-i desteritate de a serie, și cu destulă serioșitate întroducerea industriei în scólă, pe atunc d-lú colegu Grama o recomandă și primesce — cu totu dreptul — între obiectele de propunere ale școlei populare.

E dreptu, că aici avem a ne decide asupra unei cesțiuni nu numai nouă, dér și foarte delicată. Apoisem cu toții, că totu ce e nou la prima impresiune ni-se arată în coloru ce insufiá órecare temer, căci: „Totu începutul e greu.“

Aceea încá o scimú bine, că argumente se pot aduce destule în orú ce afacere, atátu pro, câtu și contra. Prin urmare nu putem ímputa păreri con-trare a confratelui Reteganulú din punctul séu de vedere.

Însé, dacă considerámú spiritulú timpului în care trăimú și temeinicele argumente despre folóșele industriei, enumerate destulú de clarú prin d-nii colegi Moianu și Grama, nu ne este permisú nicu câtú de puținú a ne îndoi despre putința și datorința ce o avemú toți pentru a primi și sprijini din toate puterile industria de casă în școlele noastre populare.

Eu unulú încá am avutú destulú valú cu unii dintre colegii ce suntú în contra industriei. Și sciți ce causă mai mare aflu eu ca motivú pentru mulți din ceea ce nu o voescú? Împrejurarea, că nu posedú cunoscințe din vr'unú ramú alú ei. Apoi nicu nu e mirare mare că

cineva e în contra unui lucru, la care elú nu se pricepe, mai alesú avéndu și cuvéntu a-lú primi orú respinge de bună voiá.

Recunoscú, că eu nu mă potú láuda cu órecari cunoscințe estinse și esperințe mari din industriá. Mă pricepu — potú sé dicu — bine în ramurile impletitului din papură și neluțe, în pregătirea bastónelorú și auráritulú.

M-am lásatú familia, nebágându în semá că acum sunt cam béránú, și am participatú în anul 1886 la cursulú de 6 saptémáni în Zelau; érá în anul 1887 la celú din Gherla, deschisú anume pentru industriá și cántú.

Și nu-mí pare réu de timpulú petrecutú acolo, fiindú îndestulatú cu rezultatulú cáștigatú. În anulú scol. 1887/8 am și introdusú la scólá nóstrá pregătirea bastónelorú, și încá cu unú succes destulú de bunú.

Cu mare bucuriá priveamú la elevii mei, cum alergau la munca, lorú atátu de plácutá, cum se sileau a emula fiácare în curáțirea bastónelorú, ce mișcări corporale făceau pe nesimțițe și fără de nicu o comandá — bună órá ca la gimnasticá — și în fine, cu câtá mándriá ímí arátau fiecare că lucrulú séu e gata, ba că alú séu e mai curatú ș. a. Abia așteptau ei sé viná ora de lucru, pentru a se pune éráși pe întrecute. Márturisescú, că o plácere și bucuriá mai mare ca acéta nu-mí potú nicu închii-pui față cu unú învățatorú. În a. c. voiú continua îndatá ce vine timpulú favoritorú alú primáverei.

Și óre cine ar mai dice, că și din acestu punctu de vedere industria în școlele populare nu meritá cea mai mare atențiune și considerarea nóstrá!

Din parte-mí sunt cu plácere și din totá inima de opinia acelora, cari stáruiescú pentru primirea și întroducerea industriei în școlele populare.

Și e timpulú ca în acestá afacere sé se dechiare cu totá serioșitatea nu numai pressa, ci și bárbații nóștri conducători și speciali în causă.

Táceră și amánarea lucrului de ađi pe mâne sunt numai spre paguba nóstrá, dovadá că cu táceră și cu amánarea amú perdutú multe în trecutú, ca fondulú de pensiune ș. a. Cine are urechi de auđitú, sé audá!

Relativú la modulú realizárei dorinței nóstre, nu voiú spune păreri, înainte de a auđi mai íntéiu pe ale altora mai competenți.

Eliá Popú, învățatorú.

Din camerele române.

Ședința dela 26 Ianuarie.

La ordinea zilei suntú indigenatele. Se recunosce calitatea de cetățeni románi d-lorú G. I. Bidu și I. Moldovanú, Románi din Transilvania.

Camera. Ședința dela 26 Ianuarie.

D-lú *Carton Leca* cere guvernului sé vie cu unú creditú în cameră pentru înființarea de spitale rurale, celú puținú câte unulú pe două plăși.

Ședința dela 27 Ianuarie.

S'a votatú legea privitoare la instalațiune și întreținerea liniilor de comunicațiune telegrafice și telefonice, care aparținú statului.

Camera. Ședința dela 27 Ianuarie.

D-lú *Nádejde* citește o petițiune a țeranilorú din comuna Lipia-Bojdané, cari cerú a li se permite sé-și páșioneze vi-ele în pádurea Statului, cum au fostú nvoiți deja de Statú.

Se votézú cu 81 voturi contra 18 proiectulú de lege prin care se acordá o subvențiune de 28.000 lei pe anú Ateneului românú din Bucuresci, până la stingerea ímprumutului de 250.000 lei ce are la creditulú fonciarú urbanú.

Apoi se ia în considerare proiectulú de lege prin care se autorizézú ministerulú de réșboiu a contracta înainte de 7 Aprilie materialulú necesarú armatei pentru anulú viitorú, în limita creditelorú acordate în bugetulú precedentú.

Se votézú proiectulú de lege pentru scutirea de taxá vamalá a cailorú ce se împórtá din străinătate pentru armată.

Ședința dela 28 Ianuarie.

Se votézú legea pentru instalarea liniilor telegrafice și telefonice.

Ședința dela 28 Ianuarie.

D-lú *Peșacov Augustú* citește o propunere din inițiativa parlamentară, ca statulú sé dea altú páméntú bunú în schimbulú páméntului réu unorú locuitorú din județulú Dolju, plasa Balta. — Se primesce.

D-lú ministru *Alex. Marghilomanú* róga camera sé trecá pentru câtva timpú în secții, unde sé se ocupe cu convențiia relativá la liniile ferate Lembergú-Cernáuțu.

La redeschidere se dá cetire petițiunii studentilorú în mediciná, prin care cerú înființarea unui institutú de chirurgiá sub conducerea d-lui Dr. Asachi.

Comisia de petițiuni e de părere, ca comisia bugetară sé aloce suma de 12.000 franci pentru acéta și însarcinezá pe guvernú sé vie cu unú proiectú de lege.

Se aprobá propunerea comisiei. Se votézú indigenate. Se recunosce calitatea de cetățeni románi d-lorú Em. Sécășú și I. Teulescu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulú biuroului de coresp. din Pesta)

Parisú, 19 Februarie. — Deórece președintele camerei, *Meline*, n'a pututú concentra pe republicanú ca sé formeze ministerulú, a renunțatú la mandatulú de-a forma cabinetulú.

Neapole, 19 Februarie. — Doué sute de zidarí au provocatú nisce scene tumultuóșe. Ei au fostú ímprăștiați și mai mulți dintre ei arestați.

Londra, 19 Februarie. — Se dice că guvernulú va cere unú creditú de 100 milióne livre sterlingi pentru mai buna apărare a țerii.

Viena, 19 Februarie. — Princesa de coroná Stefania a plecatú împreună cu fiica ei Elisabeta la Miramare.

Haaga, 19 Februarie — Starea sănétății regelui s'a agravatú foarte în dílele din urmă. Puterile îi scadú rapidú.

Cursulú pleței Brașovú

din 19 Februarie st. n. 1889.

Bancnote románesci	Cump.	9.32	Vénd.	9.35
Argentú románescú	-	9.25	-	9.30
Napoleon-d'orú	-	9.58	-	9.60
Lire turcescú	-	10.84	-	10.86
Imperial	-	9.84	-	9.86
Galbiní	-	5.60	-	5.65
Scriș. fonc. „Albina“ 6%	-	101.—	-	—
„ „ „ 5%	-	98.50	-	99.—
Ruble rusescú	-	127.—	-	128.—
Discontulú	-	6½—8%	-	pe anú.

Cursulú la bursa de Viena

din 18 Februarie st. n. 1889.

Renta de aurú 4%	-	-	-	101.30
Renta de hártiá 5%	-	-	-	93.95
Ímprumutulú cáilorú ferate un-gare	-	-	-	145.60
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (1-ma emisiune)	-	-	-	99.30
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (2-a emisiune)	-	-	-	119.—
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (3-a emisiune)	-	-	-	114.75
Bonuri rurale ungare	-	-	-	104.75
Bonuri cu clasa de sortare	-	-	-	104.75
Bonuri rurale Banatú-Timișú	-	-	-	104.75
Bonuri cu cl. de sortare	-	-	-	104.75
Bonuri rurale transilvane	-	-	-	104.75
Bonuri croato-slavone	-	-	-	105.—
Despágubirea pentru dijma de vinú ungurescú	-	-	-	99.70
Ímprumutulú cu premiulú ungurescú	-	-	-	137.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	-	-	-	125.75
Renta de hártiá austriacá	-	-	-	83.30
Renta de argentú austriacá	-	-	-	83.90
Renta de aurú austriacá	-	-	-	111.85
Losuri din 1860	-	-	-	140.75
Acțiuni ale băncei austro-ungare	-	-	-	884.—
Acțiuni ale băncei de creditú ungar.	-	-	-	314.25
Acțiuni ale băncei de creditú austr.	-	-	-	311.20
Galbeni ímpérátescú	-	-	-	5.62
Napoleon-d'orú	-	-	-	9.59½
Márci 100 ímp. germane	-	-	-	59.25
Londra 10 Livres sterlinge	-	-	-	121.25

Editorú și Redactorú responsabilú: Dr. Aurel Mureșianu.

